

**Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының Норлат
авыл жирлеге территориясендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә
керми торган жирләрдә яшел үсентеләрне кисү Нигезләмәсе.**

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе
Граждан кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, " Әйләнә-тирәлекне саклау
турында" 10.01.2002 ел, №7-ФЗ Федераль законы, Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль районы «Норлат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге
Уставы нигезендә халыкның экологик иминлеген тәэмин итү максатларында
эшләнде һәм Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат
авыл жирлеге (алга таба - авыл жирлеге) территориясендә Россия Федерациясе
дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси
милкендәге жирләргә кермәгән жирләрдә яшел үсентеләр кисү тәртибен билгели
(далее - сельское поселение).

1. Төп төшенчәләр.

Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Яшел үсентеләр-агач, куак һәм үлән үсә торган табигый һәм ясалма үсемлек
(шул исәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәкләр, шулай ук аерым
торучы агачлар һәм куаклар).

Табигый территорияләр-бердәм географик (климатик) шартларда
формалашкан жир рельефының, туфракның, үсемлекләрнең билгеле бер төрләрен үз
эченә алган хужалык эшчәнлеге белән кагылмаган яисә аз кагылган территорияләр.

Яшелләнделгән территорияләр - табигый барлыкка килгән үсемлекләр
участоклары, ясалма яшелләнделерү объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәге
жирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге жирләренә 50 проценттан да
ким булмаган өлеше үсемлекләр капламы белән мәшгуль булган аз төзелгән
участоклары.

Урман территорияләре-төрле функциональ билгеләнештәге табигый
территорияләр участкалары, алар табигый барлыкка килгән урман үсемлекләре
белән капланган.

Агач-5 см диаметрлы төгәл гәүдәле, 1,3 м биеклектә, үсентеләрдән тыш,
үсемлек.

Куак-күпьяеллык (агачтан аермалы буларак) үсемлек, ул туфрак өслеге янында
ботаклана.

Үлән капламы-газон, табигый үлән үсемлеге.

Үсемлекләр, куаклар нинди дә булса урында үсә.

Яшел массив-бердәм идән барлыкка китерүче 50 данәдән дә ким булмаган (15
яшьтән өлкәнрәк) агач үсә торган территория участогы.

Яшел үсентеләргә зыян китерү - аларның үсешен туктату, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, тамырның бөтенлеген, тере туфрак катламын бозу, яшел үсентеләрне яисә тамыр зонасындагы туфракны зарарлы матдәләр белән пычрату, ут төртү яки башка йогынты ясау.

Яшел үсентеләрне юк итү - яшел үсентеләрне кисү яки башка зыян китерү, аларның үсешен туктату.

Компенсацион яшелләндерү - юк ителгән яки зарарланган 2 коэффициенты белән яшел утыртмаларны яңадан житештерү.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары.

Авыл җирлеге территориясендә үсә торган яшел үсентеләр саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланырга тиеш.

2.1. Авыл җирлеге территориясендә (авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш) урнашкан барлык яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Авыл җирлеге территориясендә яшел үсентеләрнең сакланышын һәм үсешен тәмин итү буенча бурычлар йөкләнә:

2.2.1. оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән участокларда - әлеге оешмалар житәкчеләренә;

2.2.2. милектәге яки арендага алынган участокларда-юридик затларга, милекче гражданнарга яки арендаторларга.

2.3. Яшел утыртмалар урнашкан җир кишәрлекләренә милекчеләре, кулланучылары һәм арендаторлары яшел утыртмаларның сакланышын тәмин итәргә, яшел үсентеләрне тиешенчә карарга тиешләр.

2.4. Әлеге Нигезләмә авыл җирлеге территориясендә агач-куак кисүгә бәйле барлык гражданнарга һәм оешмаларга кагыла.

2.5. Авыл җирлеге территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла.

2.6. Җир участогын сайлау акты, төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрөс белешмәләр һәм проектлана торган объектның Яшел утыртмаларга йогынтысын тулы бәяләү булырга тиеш.

2.7. Яшел үсентеләр яшәешен тәмин итү белән бергә яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләр ,агачлар, куаклар кисү тәртибе).

3.1. Авыл җирлеге территориясендә яшел үсентеләрне үз белдеге белән кисү тыела.

3.2. Авыл җирлеге территориясендә агач һәм куаклар кисү рөхсәтнамә нигезендә башкарыла. Кисүгә рөхсәтнамә Нурлат авыл җирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе (алга таба – авыл җирлеге башкарма комитеты) рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел үсентеләр кисүгә рөхсәт алу өчен гариза бирүче жирлек башкарма комитетына агач һәм куаклар кисүгә, кронлауга яки утыртуга рөхсәт бирү турында жирлек башкарма комитеты раслаган форма буенча гариза бирә. Мөрәжәгать итүченең, авария хәлләренә бәйле очраклардан тыш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, җыемнар һәм башка мәжбүри түләүләр буенча бурычы булмаска тиеш.

Гаризага түбәндәге документлар теркәлә:

3.3.1. Шәхесне раслаучы документлар;

3.3.2. Вәкилнең вәкаләтләрен раслаучы Документ (әгәр мөрәжәгать итүче исеменнән вәкил гамәлдә булса);

3.3.3. Кисәргә тиешле яшел үсентеләрне төшерү белән яқындагы корылмаларга яки башка юнәлешләргә кадәр жир кишәрлеге схемасы;

3.3.4. Жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлегенә хокук билгели торган һәм хокук раслый торган документларның расланган күчермәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегәндә габаритларга элгә торган яшел үсентеләр киселгән очракта, расланган проект документлары;

3.3.6. Яшел үсентеләрне кисү һәм утырту шартлары хужалары белән килешү;

3.3.7. Үсентеләрне утыртканда яки күчереп утыртканда инженер челтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен башкаруга ордер ачу белән килешенде.

3.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты гариза алганнан соң, гариза бирүчегә элгә төр эшләрен башкару өчен рөхсәт алган махсус оешмага мөрәжәгать итәргә тәкъдим итә.:

3.4.1. яшел утыртмаларның исәп-хисап исемлеге;

3.4.2. агач-куак кисәргә тиешле агач утыртмаларының санын, төрен, категориясен билгеләү максатларында төзелә торган яшел үсентеләрне натураль тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач өчен түләүне (түләү) исәпләү. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 22.05.2007 ел, № 310 карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләрен башкару гариза бирүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу срогы-90 көн.

3.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты мөрәжәгать итүче гаризасы, яшел үсентеләрне техник тикшерү акты, киселгән агач өчен бәяне (түләү) исәпләү, авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләр кисүгә рөхсәт бирү турында авыл жирлеге башкарма комитеты Карары проектын эзерли.

3.6. Эшләрен башкаруга рөхсәт алган очракта, мөрәжәгать итүче элгә Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләр кискән өчен түләүләрен кертәргә һәм компенсацион яшелләндерү тәртибен раслаучы документларны тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куак кискән өчен түләү гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Агач кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләр генә рөхсәт ителә.

3.9. Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны кисү, кисү, төяү, төяү һәм чыгару эшләре гариза бирүче хисабына башланган көннән өч көн эчендә

башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм эш урынында киселгән калдыкларны саклау тыела.

3.10. Газон, яшел үсентеләр киселгән урынга якин территориядә зыян күргән очракта, эш башкаручы аларны территория хужасы һәм контрольлек итүче органнар белән аларның компетенциясе чикләрендә килештерелгән срокларда, ләкин зыян килгән мизгелдән ярты елдан да соңга калмыйча, мәжбүри торгыза.

3.11. Агач кискән өчен түләүне башкармыйча, агач һәм куакларны кисү жирлек башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда хәл ителергә мөмкин:

3.11.1. үткәру кисү тәрбияләү, санитар кисүләр һәм реконструкция яшел үсентеләр;

3.11.2. авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау;

3.11.3. торақ һәм жәмәгать биналарында ут режимын бозучы агач һәм куакларны кисү, әгәр дөүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса;

3.11.4. жимерелү куркынычы тудыра торган авария (кору-сары) агачлар һәм куаклар кисү.

3.12. Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел үсентеләр кисүне гамәлгә ашыручы мөрәжәгать итүчегә жирлекнең башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсация ягыннан яшелләндерүне үткәрергә кирәк.

3.13. 1 нче кушымта нигезендә комиссия тикшерүе нигезендә авария, коры-сары һәм куркынычсызлыкка куркыныч тудыручы яшел үсентеләр киселә.

3.14. РФ Урман кодексының 20 статьясы нигезендә, хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә яки жир кишәрлегендә аны гражданга яки юридик затка милеккә тапшырганнан соң барлыкка килгән агач-куак үсемлекләре аның милке булып тора, аның үз теләге белән файдалана һәм эш итә.

3.15. Яшел үсентеләрне санкциясез кисү яки юк итү дип таныла:

3.15.1. рөхсәтсез яки рөхсәтсез агач һәм куакларны кисү, әмма рөхсәттә күрсәтелгән токымнарның да шул санда түгел;

3.15.2. ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агач һәм куакларны юк итү яки зыян китерү;

3.15.3. окольцовка кәүсә яки подсечка;

3.15.4. повреждение растущих агачлар һәм куаклар кадәр дәрәжә туктату

үсеш;

3.15.5. агач һәм куакларга агынты сулар, химик матдәләр, калдыклар белән зыян китерү һ. б. шундый;

3.15.6. үз белдегә белән корыган агачларны кисү;

3.15.7. башка жәрәхәтләре растущих агачлар һәм куаклар.

3.16. Дөүләт урман фондында булган агач һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дөүләт органнары тарафыннан бирелгән рөхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлеге нигезләмәне бозып агач һәм куакларны юкка чыгару үз белдеге белән киселгән һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять жаваплылыгына тиеш. Әлеге Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү авыл жирлегә территориясендә барлык гражданныр, оешмалар һәм үткәргәннеләр өчен мәжбүри.

4. Компенсацион яшеллэндерү.

4.1. Компенсацион яшеллэндерү рөхсәт ителгән агач кисү, законсыз рәвештә яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү очраklarында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшеллэндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен туры килә торган, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшеллэндерү гражданнар яисә юридик затлар акчалары хисабына башкарыла, аларның мәнфәгатьләрендә яки хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә Яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә кайтарылырга тиеш - компенсацион яшеллэндерү: 2 коэффициенты белән юк ителгән яшел үсентеләрне яңадан торгызу.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау.

5.1. Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2. Яшеллэндерелгән территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшеллэндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр биләгән жир кишәрлекләрендә төзелешне оештырганда, проект документларында киселергә тиешле яшел үсентеләрне бәяләү булырга тиеш. Бу очраklarда зыянны каплау әлеге Нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә агач киселгән өчен түләүне алдан кертү һәм компенсация яшеллэндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау.

6.1. Яшеллэндерелгән территорияләрдә һәм Яшел массивларда сәүдә һәм башка эшмәкәрлек эшчәнлегенә, жирлек башкарма комитеты рөхсәтеннән башка эшмәкәрлек эшчәнлегенә алып бару өчен палаткалар һәм башка корымалар урнаштыру тыела.

6.2. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда, Яшел территорияләрдә һәм Яшел массивларда шартлаткыч, утлы һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерергә яки юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

7. Административ жаваплылык.

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы.

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының Норлат авыл жирлеге территориясендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә керми торган жирләрдә яшел үсентеләрне кисү Нигезләмәсенә 1 нче кушымта

ЯШЕЛ ҮСЕНТЕЛӘРНЕ КИСЕЛЕРГӘ ТИЕШЛІ ДИП ТАНУ ТУРЫНДА АКТ

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат авыл жирлеге башкарма комитеты " _____ " _____ г.

Комиссия составы:

1. _____
(Ф. И. О., вазифа)
2. _____
(Ф. И. О., вазифа)
3. _____
(Ф. И. О., вазифа)

яшел үсентеләрне тикшерү үткәрде.
Тикшерү нәтижәләре буенча билгеләнде:

Нәтижә:

Комиссия әгъзалары:

1. _____
(имза) (Ф. И. О.)
2. _____
(имза) (Ф. И. О.)
3. _____
(имза) (Ф. И. О.)